Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj V. | *V srédo 17. Svečana. 1847.* | List 7.

Starčik posvetúhu.

Pod lipo starčik lep sedí,
Dovoljnost síje mu 'z očí,
Z naravo blago se raduje,
Prihod spomladi z njo praznuje.

Vesel'mu starčiku nasprot
Na klop se vsede nek' gospod,
Še mlád — alj kot de b' bil v oblasti
Postáral se hudobnih strasti.

Posvetnim rajem le odpèrt,
Ga ne raduje božji vèrt,
Narava lepa, prerojena; —
Krog sebe gleda brez namena.

Al vèrlo starčika sercé
Nakviško v mili pesmi gré,
Ki polna božjiga je dúha —
In 'z sanj zbudí tud posvetúha.

„Kakó se starčik veselíš.
„Na pragu grôba tik stojíš?
„Potil bom revež merzlo rôso,
„Ko dozorím za smertno kôso.“

Odgovori mu: „Ravno zdàj
„Vesel zares sim bolj, ko kdàj,
„Ker blizo je presrečna dôba,
„De v kraj prišel bom unstran grôba.“

Po tem ga pros', naj mu pové:
Kak se, kak ne živeti smé,
De, kot on, se vesél ohrani,
In lice, čèlo gubam vbrani.

„Sim delal, ko sim bil še mlad,
„In delam zdaj, ko star sim, rad;
„Jedíla proste le sim vžival,
„Na kmetih svoje dni prebival.“

„Sim hodil zmirej srednjo pót; —
„Kar zlat'mu zdravju je nasprót,
„Sim varoval se, ino zlasti:
„Sovraštva, jeze — hudih strasti.“

„Takó do zdaj sim živel zdràv,
„Šlo opravilo mi je pràv;
„Vest teška me za nič ne peče;“ —
Takó gospodu starčik reče. —

Zdaj v bližnji cerkvi pozvoní —
Se vzdigne starčik in hití,
Nedeljo sveto praznovati,
Čast in zahvalo Bogu dati.

Pušôbnik pa je ginjen vès;
In rano vdarjeno — svoj kès —
Zamišljen s palco v pések piše —
Za dni zgubljene milo zdíše!

Emanvel Tomšič.

Bratovšnja sv. Florijana
ali
notrajno-avstrijanska pogorelska družba za Štajarsko, Koroško in Krajnsko deželo v letu 1846.

V pretečenim letu je bilo zmed vsih poprejšnih let nar več pogorov, pa tudi deležnikov je toliko na novo k družbi perstopilo, de nikdar toliko ne v pretečenih letih. Zavoljo silno obilnih pogorov se bo letas letno plačilo *) po 17 krajcarjev od 100 gold. zavarvane cene plačeválo; kér je pa silo veliko deležnikov perstopilo, kterih perstop še le v tekočim letu v rajtingo pride, se bo za prihodnje leto plačilo gotovo zmanjšalo.

V letu 1846 je k družbi na novo perstopilo tri tavžent, sto in 75 deležnikov, namreč iz štajarskiga 2119, tedej 897 več od lani; iz Koroškiga 571, le 15 več od lani; iz Krajnskiga 485, tedaj 204 več od lani *). Tudi je v pretečenim letu clo malo deležnikov prostovoljno od družbe odstopilo, in tudi odverženih iz družbe zavoljo nemarnosti in pozabljivosti v plačevanji je bilo le 288, tedaj 458 menj od lani.

Pogorelska družba je pogorelcam v pretečenim letu 129,302 gold. srebra povernila, to je Štajarcam 63,347 gold. Koroščam 32,251 gold. Krajncam pa 33,700 gold. — vsiga skupej 69,812 gold. več od poprejšnjiga leta. Zavoljo tega je moglo tedej letašno létno plačilo povikšano biti. Tudi v pretečenim letu se je trem pogorelcam prigodilo, de niso škode povernjene dobili, kér so zamudili letno plačilo odrajtati, kar se mora po zapovedi vsako leto zadnji čas do zadnjiga Sušca ali 10 dni po sv. Jožefu zgoditi.

Pri ti priložnosti je treba še tega le opomniti: Od tistiga časa, kadar spisek za letne plačila od vikšiga družbniga vodstva pride — kar se neke 3 ali 4 dni po Svečnici zgodí in se zavarvan-

*) Leto pogorelske družbe se začne 1. dan Grudna, končá se pa zadnjiga Listopada; za storjeno škodo, ki se je po pogoriših do zadnjiga Listopada leta 1846 prigodila, bojo letas deležniki po 17 kr. od 100 gold. zavarvane cene plačevali.

*) Tako je pràv Krajnci! Veseli nas, de naša lanjska spodbada ni bila zastonj, ko smo vas k obilšimu pristopu podregali; in nadjamo se, de bo kmalo kmalo čas prišel, ko se bo sleherni posestnik v družbo sv. Florijana zapisal.

Vredništvo.

cam vsako leto še posebej po oklicih oznani — noter do zadnjiga Sušca letne plačila prejemati, je sleherniga družbniga komisarja dolžnost; njegova prosta volja pa je, če on po pretečenim Sušcu od nekterih pozabljivcov še plačila prejemlje. Taki kasni zavarvanci, kteri se še verh tega brez potrebe v nevarnost podajo, lepo pomoč v nesreči zgubiti, si morajo sami sebi perpisati, če morebiti ob ravno tisti uri, kadar bi jim perložno bilo, komisarja v pisarnici ne dobijo, ali če mu druge opravila jim postreči ne pripusté; zakaj komisar ne more vsakiga človeka posebej čakati in mu streči, kadar bi se mu ravno poljubilo, kér sleherni teh gospodov ima razun pogorelskiga oskerbništva tudi še druzih opravil, do kterih ga dolžnost véže. To pa se vé, de oglasi za pogore, plačevanje škode in drugi opravki niso na noben čas vezani; od takih opravil tedej tudi tukej ni govorjenja; take se morajo opraviti, kadar koli se pergodé.

Kratek zapopadek postáv za družino.

(Dalje)

IV. Od izstopa pôslov iz službe.

Slèherni pôsel ima dolžnosti službe tako dolgo zvesto opravljati, dokler mu gospodár, ali pa on gospodarju službe ne odpové. Napovedan izstop iz službe se le na koncu službniga léta zgoditi zamore; takó namreč družinske postave govoré in ukažejo, de je čas odpovédovanja službe tri mesce pred novim létam, kér na kmetih službno leto dvanajst mescov terpí. Tode na Krajnskim se je navada, de si pôsli in gospodarji v šestih tédnih izstop iz službe napovedujejo, krog in krog močno uterdila. Službna zavéza tedej le po ob pravim časi odpovédani službi odnéhati zamore. Zunej tega pa le v sledečih okoljstavah postave poslu odvézo od službnih dolžnost perpusté:

1. Kader se gospodár iz dežele za zmirej preseli in pôsel z njim iti noče.
2. Kader pôsel v teško bolezin pade, takó de dolžnosti svoje službe opravljati ne more.
3. Kader se pôslu kaka možitev ali ženitev naključi.
4. Kader stariši ali žlahtniki pôsla domú kličejo, de bi njim ali v starosti ali v bolezni stregel, ali pa de bi kako gospodarstvo nastopil.
5. Kader pôsel kako dednino (erbšino) doseže, zavoljo ktere on v kak drugi kraj iti mora.

Vsi imenovani vzroki morajo pa resnični in na tanjko skazani biti.

Gospodár pa ima pravico, pôsla brez odpovedovanja službe, tedej neutegama proč poslati, v sledečih zadevah:

1. Kader se pôsel nezvestôbe, tatvine ali kakiga druziga hudiga djanja deléžniga storí.
2. Če se skaže, de je pôsel k pijančevanju ali h kaki drugi nerodni navadi nagnjen; če je hudobne jeze ali nepokojniga zaderžanja, ali če svoje sopôsle zoper gospodarja šunta.

Ravno takó ima pa tudi pôsel pravico, brez odpovedovanja službo popustiti, kader gospodár takó gerdo z njim ravná, de ga na njegovih udih rani ali njegovo življenje v nevarnost pripravi.

(Dalje sledí.)

Prošnja farmanov do sojiga fajmoštra.

(Dalje.)

I. Kolikrat se stariši, in zlasti vé matere pritožite, de vas otroci tokó neradi bogajo, de se morate zmirej nad njimi jeziti, in jim po desetkrat reči, predenj storé, kar jim ukažete. — Prav rad vam verjamem, de je z nebogljivimi, nepokornimi otroci velik križ, in de se ni čuditi, če vas marsikterikrat jeza popade, ali nevolja posili. — Tode, ljubi moji! tega ste si večidel sami krivi, in zlasti vé matere! Jest vém, de mi ne boste zamérile — so smehljaje pridjali — če vas nemalo okregam, — sej nemalo ni nikoli veliko, zunej pri skopimu, kader komu kej vbogajme da. — De vas otroci tokó malo ubogajo, je to vzrok, kér jim dostikrat neprevidno ali pa premehko ukazujete. Dostikrat jim namreč kej velévate, kar je za-nje preteško, ali saj tokó hitro storiti, kakor vi hočete, nemogoče; in če ste po tem primorani, soje povelje zlajšati, ali pa clo preklicati, je to vselej vaši veljavi pri otrocih škodljivo. Nar večkrat pa se s tem pregrešite, de kmalo in brez vredniga vzroka odjenjate, kar ste zapovedali. — Če otrôk le nemalo začne v tla gledati, ali se žalostno ali clo na jok deržati: že tó mamko grozno zabolí, — in vse povelje je pozabljeno, ali pa na ravnost preklicano! — In če se kej taciga pogostniši zgodí: otroci to hitro zamerkajo in v spominu obderžé, in po tem ni čuda, če pri vsakim težavnišim povelji oprézovajo, in čakajo, de bi ga dobra mamka nazaj vzeli. — Tudi nekterim gospodarjem — so tukej vmés rekli, in med tem nemalo temnó v nas pogledali — bi se utegnilo od ene druge reči, namreč, od njih ravnanja z živino, kej enaciga očitati; le samó s tem razločkam, de so pri njih vzroki, po kterih živino razvadijo, veliko večkrat zapovedovanje nemogljivih reči, kakor prehitra odjenljivost, in de se oní veliko pogostniši s preterdó pozabljenim usmiljenjem pregrešé, kakor matere s premehkim. — Tode, od te reči sedej tukej govoriti, ni ne časa, ne prostora. Torej, de se k poprejnimu zapopadku nazaj vernem, vam zamorem povedati, de se v šolah zapovedovanje sploh vse bolj pametno, torej tudi z veliko boljšim tekam ali posledkam zgodí. Že v poprejnim učeniškim poduku, kteriga je po modrim in dobrotnim cesarskim povelji vsak, kteri se k šolskimu poklicu oberne, prejeti dolžan, so šolski učeniki opominjevani, previdni biti per zapovedovanji, in nikoli kej zapovedati, kar je za otroke nemogoče, ja tudi kej taciga ne, kar bi bilo za nje preteško, če ni morebiti terdo potrebno. Kader so pa po dobrim prevdarku kej zapovedali, tedaj imajo terdó terjati, de otroci storé, kar jim je rečeno, in sicer na pervo besedo storé; drugači jih imajo ojstro posvariti, ali če to ne pomaga, tudi kaznovati. S takim ravnanjem se tedej lahko doseže, de se otroci kmalo privadijo, brez vstavljanja in precej na pervo besedo to spolniti, kar se jim ukaže. — In iz take navade bote tudi vi, ljubi moji stariši! ako šolo napravite, gotovi dobiček vlekli: otroci, kteri so bili v šoli privajeni, précej na besedo bogati, bodo tudi vas rajši bogati; in obljubim, de ne bodo pol leta v šolo hodili — in se bote nad njih pokoršino ravno tokó čudili, kakor ste se poprej nad njih nebogljivostjo pritoževali; če le ne bote z napčinim zapovedovanjem domá spet pokazili, kar je v šoli popravljeniga bilo. He, moji dobri stariši! — so zdej smehljaje pristavili — in zlasti vé matere! kaj pravite, ali ni to prav lepo peresce, ko vam ga bodo vaši ljubčiki pod zlatim jabelkam domú prinesli? in ktero bo s sojo zeleno barvo ne le lepoto rumeniga jabelka močno povzdigvalo, ampak zraven tega tudi še vam naj veseliši upanje oznanovalo! —

(Dalje sledí.)

Zahvala in prošnja.

(Konec.)

Dokler tedej ne zboljšamo stanú pripravnikam in

učiteljem, se ne smemo boljših šol in boljših šolnikov nadjati. Če je res, de je dober in priden učitelj pravi blagodar božji, malopriden pa prava nadloga za faro: tak pa imejte bolj vperte očí na stan detovodnih mladenčev! Kodar človek ne seje, ne sme terjati žetve. Boljši čase, pravijo, naredé boljši ljudjé; če pa boljši ljudí boljši učitelji naredijo, tak pa zboljšajte stan učiteljem v duhu in v življenji, in tako boste zboljšali svét. Kaj pomaga šole staviti, pa ne vediti: od kod in kakšni učitelji pridejo! Učitelja odkodar bodi vzeti, varno ni. Če imate šolo, pa ne praviga šolnika v nji, vam bo šola le na poti; treba bi bilo toliko perganjavcov imeti, kolikor je šolarjev; persiljeni uk pa tak malo tekne ko persiljena jed. Naj bi se tedaj pred vsim za dobro izrejo in popolni izúk pripravnikov v dobro obravnanih pripravnicah skerbelo; naj bi se jim — po izgledu neprecenljiviga Alojzjevša — pomoge za živež ob času šolskiga učenja podarile in naj bi se dohodki učiteljev poboljšali: in vse bo kmalo na boljši šlo.

Dan današnji ni treba šol veliko priporočati; prosti ljud sam šole želí: praviga učenika postavite, in pravi načín povejte za uk, pa dajte tudi učiteljem pravičen živež, in šole se bodo odpirale in stavile same od sebe. Kér ni bila šolaríja práv po božji volji vbrana, tam se je vselej zdravi um prostiga ljuda šolam odmikal. Treba je tedej pred vsim drugim skerbeti za pomogo, ki bi bila v stani, mladenče, ki se h šolskimu stanu namenijo, na dobre noge postaviti. Kdo bi ne bil pripravljen za občno korist od svojiga betva nekaj pomoliti? Pa kakó pomogo vbrati, de bi kaj zdala? To nam bodo znajdene glave znale povedati. Zatorej bi bil rad prosil tiste šolnikarje, ki imajo glavo in serce za omikanje ljudstva, naj bi povedali: kako bi se nar lože in nar boljši stan učiteljstva, posebno *pripravnikov, zboljšati mogel; zlasti bi prosil takiga ali* enakiga gospoda šolnikarja, ki nam je predlanjskim v Novicah veliko lepiga in dobriga od utemeljitve ljudskih šol povedal; naj bi nam tudi v ti reči právi svet dal. Blezo de bo pale tisti nar boljši svetoval, ki bo gotovo dobroto na roke dal, kakor so storili gori pohvaljeni štirje dobrotniki.

Vodušek.

Pijančevanje — huda človeška kuga.

Kmalo zaporedama so Novice oznanile dve žalostni prigodbi od dveh zmerznjenih pijancov. Vsako leto jih, če je kolikaj huda zima, še več zmerzne; in tudi letas sta una dva gotovo imela več tovaršev v naši deželi, čeravno „Novice“ od njih nič povedale niso. Vi, gospod vrednik, pravite v 51. listu lanjskiga leta, de pijance svariti, je bob v steno metati, in de z njimi nočete nič opraviti imeti, in gosp. pisavic O. v 1. listu tekočiga leta ravno to od brezvestnih kerčmarjev pravi, ki jih dvakrat ubijavce imenuje. Ljubi gospod O! ki take kerčmarje (birte), kteri vsako uro ponoči in podnevi pijancam z vinam ali žganjem takó dolgo strežejo, dokler per njih kaj denarja čutijo, dvakrat ubijavce imenujete — jez mislim, de jih premehko sodite: ne le dvakrat, ampak stokrat, ja Bog sam vé, kolikokrat so ubijavci ne le pijancov, ampak tudi druzih ljudí. — Nikar ne prikrivajmo samí pred sabo, ampak na ravnost jo recimo, če hočemo mater tolikanj druzih pregreh spoznati ter ojstrim razsodbam in očitnimu očitanju druzih narodov oditi, de, kakor v marsikteri drugi deželi, poglavitna pregreha tudi našiga ljudstva je pijančevanje. Pijančevanje je tista strupena kuga, ki toliko hudiga, toliko škode tudi čez našo deželo pervleče, de se skorej práv natanjko popisati ne da. Novice! le resnico neprestrašeno vsikdar oznanujte, če tudi enimu ali drugimu hudo dé. „Vpij, kakor trobenta povzdvigni svoj glas in oznanuj mojimu ljudstvu njegove pregrehe in hiši Jakopovi njene hudobije“ — je Bog sam svojimu preroku in služabniku zapovedal. Kdor hoče bolnika ozdraviti, mora njegovo bolezen poznati, mora viditi njegove rane, zakaj perva stopnja k poboljšanju je, de človek svoje grehe, svoje slabosti, svoje napake spozná. Kdor meni, de je zdrav, ne iše zdravila; in kdor meni, de je vès dober, na poboljšanje ne misli. Na pričo vzamem vse duhovske in deželske gospode, ki imajo z ljudmí po deželi opraviti, naj mi resnično povedó: ali je ktera pregreha takó škodljiva za dušo in telo, za časno in večno srečo ljudí, kakor gerda pijanost? Vsaka nezmérnost je greh, in človeka v škodo spravi pred ali potlej; pa iz nobene pregrehe toliko hudiga ne izvíra, kakor iz pijančevanja.

Pijanec je pripravljen vse storiti, kar koli je gerdiga in neumniga, in kar ne storí, le zató ne storí, kér ne more ali perložnosti nima. — Človek je še trezen bolj k hudimu kot k dobrimu nagnjen; kakšen pa mora biti, ko je od vina ali žganja vès vnet — vès razbeljen — kadar svojo pamet utopí in se popolnama poživini. Častitljivi bravci Novic! jez bi vam gotovo malo vstregel, ko bi hotel gerdo in nespodobno obnašanje pijaniga človeka na tanjko popisati, pa saj to mi boste dovolili, de tukej v kmetijskih Novicah ob kratkim slabi stan taciga gospodarja v izgled postavim, ki se raji po kerčmah potika, kakor pa s svojo kmetíjo pečá. Spoznali boste taciga gospodarja na strehi, ki vsim memo gredejočim rebra kaže, — na oknih, ki so s slamo ali kakšno cunjo zamašene ali s papirjem prepete, — na vratah, ki nimajo ne kljuke ne ključavnice, zató kér se ni treba tatú bati, ki bi mógel kaj iz hiše ukrasti, — v stanici, ki je takó prazna, de bi se ne imela kje mala miška skriti, — pod streho, kjer bi práv lahko usnjar kože sušil, zató kér veter od vsih straní zraven priti zamore, — na podporah krog poslopja, ki streho in steno pokonci deržé, de se ne prekucne, kakor večkrat hišni gospodár, — na plotih, kjer se komaj pozná, kje de je nekdaj ograja bila, zató kér jo je mogla hišna gospodinja zavoljo pomanjkanja derv vso požgati, — na vertu, ki je vès zapušen, kér je gospodár odrašene hruške, jablane in orehe v denar in v vino spravil, — v hlevu, ki je vès prazen, ali kjer k večimu kakšno umazano in izstradano kljuse stojí, kterimu bi se zamogle lahko vse kostí prešteti ali klobuk na ledji kolk obesiti, zató kér od svojiga gospodarja namesti piče le biče dobí, — na kozelcu, ki je po vsih vetrovih zavihan in ne potrebuje ne strehe ne lát, zató kér gospodár nima ne žita ne otave sušiti, — na njivah, ki niso obdelane, ampak vse s plevelam in osatam prepreżene, zató kér jih le škerjanec gnojí, — na borštih ali gojzdih, ki so takó lepó počejeni, kakor bi si bil skoz nje zemljomeric poti izsekal, in de bi si zajic teško kak germiček najdel, pod kterim bi se zamogel lovcu skriti, — na otrocih, ki so lačni, de jim lakota pri očéh vùn gleda, in stergani, de bi bilo skorej misliti, de so bili ravno zdej, kakor nekdaj Adam in Eva po storjenim grehu iz raja izgnani, de še v šolo ali h keršanskimu nauku ne morejo hoditi zavoljo pomanjkanja potrebne obleke in obuvala, — na takih in enakih znaminjih se očitno očitno vidi, de hiša ali kmetija — pijanca za gospodárja ima. In če vender še kej pridela, žito na njivi ali v kozelci prodá, de mu je takó menj dela potreba in več časa za kerčmo ostane. Dokler mu je kdo kaj upal, je na pósodo jemal; po gostivnicah je njegovo imé na tramih s kredo zapisano; per gosposki ostanejo davki na dolgi; premoženje se zmirej zmanjšuje, kakor kafra na zraku; nazadnje ga denejo na boben, in on, njegova žena in njegovi otroci pridejo na beraško palico. Zdej postane dostikrat tat in razbojnik, in pride

v ječo ali v delavnišnico, kjer ga morajo spet drugi ljudjé rediti, kér si ni hotel sam pošteno kruha služiti.

(Dalje sledí.)

Domoródni listi.

II.

Slovensko pésništvo.

Vvod. Krajnska *Čbelica* in *Novice; Prešerin* in *Koseski.* — Prešernove poezije.

Kdo in kdaj je pervo slovénsko pésem zapél, preiskovati nimamo namena, kér to vprašanje bolj v zgodovino slovénskiga pésništva sega. Slovénsko pésništvo sploh se pa zamore v tri različne dobe razdeliti, kterih perva obséže čas od léta 1780, ko je začel pater Marka Pohlín „Pisanice od lepih umétnost“ na svitlo dajati, do Krajnske Čbelice od gosp. M. Kastelica na svitlo dane, 1830. Druga seže od leta 1830 do 1843, namreč do tistiga časa, ko je začela slavna c. k. krajnska kmetijska družba „Novice“ na svitlo dajati; in tretja od izdajanja Novic do današnjiga dné.

Vsaka téh tréh dob ima svoje posebnosti; tode perva je že predalječ za nami, in kar bi od Vodnika, ki je kakor oče slovenskiga pésništva in sploh prerojitel slovenšine pisal in živel, povedati iméli, si priderżimo za drugi pót; tukaj pa hočemo samo od poslednjih dveh dob kaj obširniši govoriti. —

Po Vodnikovi smerti (8. Prosenca 1819) se je obnebje slovenskiga pésništva žalostno potamnilo, in bati se je bilo, de bo mlada cvetlica slovénske poezije, zapušena in pozabljena, zveniti in vsahniti mogla. Toliko veči radost je mogla tedaj serca vsih domorodnih Slovencov spreletéti, ko se je v letu 1830 zopet nova zarja na slovénskim Parnasu po „Krajnski Čbelici“ napočila, ktero je gosp. M. Kastelic v tém létu začel na svitlo dajati. Ako se je mordè marsikdo nad njo posmehoval in zmerdoval, ko je tako prosta pervi pot obrojila, se je moglo to posmehovanje in zmerdovanje o drugim roji (1831) že v čudenje premeniti, ktero se je po tretjim (1832) in po četertim (1833) v domorodno veselje izšlo. Zakaj tù se je marsiktera pesniška cvetlica razodela, ktera je dotistihmal enaka skriti vijolici v kakim skritim kotičku prijetno dišeča cvetéla. Krepkiga podbudenja in domorodne serčnosti je bilo tréba, in Krajnska „Čbélica“ bi bila medú nanesla, de bi se bilo smelo reči, de je Krajnska dežela kraj, v kterim se med cedí. Desiravno je Čbelica le štiri roje dala, mora vunder vsak Slovenec gospodu Kastelicu hvalo vediti, de je bil on, ki je slovensko pésništvo k novimu življenju obudil, de je on po svoji „Čbelici“ ptujcam, ki so nas zaspance grajali, pokazal, de imamo tudi mi zmožnost, z drugimi izobraženimi narodi v versto stopiti. Veliko lépih in ličnih pésem je prišlo po Čbelici med slovenski narod, in če je bil za začetek že vsak pésnik Čbelice mila zvezda na obnebji slovenskiga pesništva, je med njimi vunder ena sijala, kakor danica na nebu, in ta danica je bil — Prešérin — s svojimi poezijami. Več ko je Čbelica njegovih pesem prinesla, bolj je Prešerin slovel in kmalo je stal na slovenskim Parnasu v svoji slavi pervi velikan krajnskiga pésništva.

Od léta 1833 ni Krajnska Čbelica več rojíla, in desiravno so se njeni pésniki razkropili, se vunder ni bilo bati, de bo naše pésništvo tako omagalo, kakor je po Vodnikovi smerti. Peti roj Čbelice se je vedno obetal in to obetanje je morde še marsikteriga tù ali tam spodbadalo, se v pésništvu poskušati, toliko časa, de je — v žalost vsaciga domorodca — tudi obétanje omolknilo, in de je — tretja doba slovenskiga pesništva in slovenskiga slovstva sploh z Novicami nastopila, v letu 1843.

Po Krajnski Čbelici se je slovenskimu pésništvu zora napočila, po Novicah je slovenšini toplo sonce zasijalo; zakaj one so prišle v roke prostiga ljudstva in učeniga gospoda, in kmalo so se tudi med soséde in skoraj med vse narode slovanske korenine razširile. Kamor so prišle, so jih z veseljem in prijazno sprejéli, in porok naše dolgo nepoznane narodne kreposti so bile tistim, ki so nas malopoprej v duhu zaspane in dremotne imenovali.

Še z večim veseljem, kakor Čbelico, so Slovenci Novice sprejéli, in če so se pred le posamesni možjé z omikanjem slovenšine pečali, so Novice v sercih vsih Slovencov ljubezin do materniga jezika in po njem ljubezin do domovine zbudíli. Od tédna do tédna so Novice prijetniši in koristniši berilo dajale in tudi slovensko pésništvo je po njih vso svojo lepoto in krepost razodelo. Novi pésniki so se oglasili in med mnogimi drugimi častí in hvale vrednimi, se je na slovenskim Parnasu nova danica pokazala, ktera je z enako svitlostjo po Slovenii in tudi čez slovenske meje zasijala, kakor Prešerin v Čbelici, in ta nova danica je — Koseski.

(Dalje sledí.)

Žalostna prigodba.

(Hudo vreme zadnji dan Prosenca v Notrajnskim). V nedeljo, zadnji dan Prosenca zjutraj okoli osmih se je privlekla čez Pivko huda černa megla z bliskam in treskam. Po zvoníki in cerkvi sv. Petra, poldrugo uro od Postojne, je ravno med sv. mašo strela nar hujši razsajala. Vsi trije zvonovi so močno poškodvani. Tudi po cerkvi je strela veliko škode napravila; prav čudo pa je, de noben človek ni ob življenje prišel, akoravno je marsikterimu kos obleke odtergala in blizo 40 osebam clo čevlje iz nog odbíla. Veliko ljudí je sicer omamila, pa so se vunder vsi zopet oživili. — Spomína vredno je, de so gosp. Lorenc Albrecht malo poprej zbranim poslušavcam, kterih je bilo okoli 500 v cerkvi, od mnogoterih kazin božjih pridigovali in rekli, de vsigamogočni Bog tudi dostikrat streło v kazin pošlje. — Ta popis smo brali v Ljubljanskim nemškim časopisu, *) kterimu še pristavimo, de je ravno ob tistim času strela tudi v Zavracih in na Ravniku v zvoník udarla, v Černim Verhu pa bojè v hlev nekiga kmeta, kterimu je živino pokončala.

Današnjimu listu je perdjan 2. dokladni list — in pa drugi del kemíje.

*) Drugo pot bomo še nekaj od te zgodbe oznanili iz dopisa, kteriga so nam gosp. J. J. ravno zdej za Novice poslali.
Vredništvo.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 13. Svečana. gold.	kr.	V Krajnju 8. Svečana. gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	3	1	2	50
1 » » banaške	3	—	3	—
1 » Turšice	1	50	2	4
1 » Soršice	—	—	2	12
1 » Rèži	2	7	2	2
1 » Ječmena	1	35	1	43
1 » Prosa	1	31	1	31
1 » Ajde	1	21	1	22
1 » Ovsa	1	—	—	58

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*